

OPERASJONALISERING AV FOLKETRYGDFONDETS EIERSKAPS- OG KREDITORUTØVELSE

DISSE PRINSIPPENE UTGJØR ET EGET KAPITTEL I FOLKETRYGDFONDETS EIERSKAPSUTØVELSE. I FOLKETRYGDFONDETS EIERSKAPSUTØVELSE BESKRIVER ADMINISTRASJONEN HVORDAN FOLKETRYGDFONDET OPERASJONALISERER PRINSIPPENE FOR ANSVARLIG FORVALTNINGSVIRKSOMHET, SOM ER GODKJENT AV FOLKETRYGDFONDETS STYRE.

1 PRINSIPPER FOR STEMMEGIVNING

Formålet med prinsippene er å vise hva Folketrygdfondet legger vekt på når vi vurderer saker som behandles på generalforsamling. Folketrygdfondets prinsipper for stemmegivning følger de samme prinsippene som i Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES).

Generalforsamlingen er aksjonærenes viktigste arena for å utøve sitt eierskap. Folketrygdfondet stemmer på alle generalforsamlingene i de selskaper hvor vi eier aksjer. Dersom vi stemmer med fullmakt, vil vi alltid gi stemmeinstruks.

Folketrygdfondet er opptatt av at det skal være en god prosess frem mot generalforsamlingen. I forkant av en generalforsamling vil vi ha en grundig gjennomgang av sakene. I utgangspunktet ønsker vi å stemme i tråd med styrets forslag. Dersom vi er uenige i styrets forslag vil vi redegjøre for vårt standpunkt overfor selskapets styre. Vi ser positivt på dialog med selskapet forut for generalforsamlingen.

I det følgende redegjør vi for Folketrygdfondets prinsipielle syn på flere av de vanligste sakstypene ved selskapenes generalforsamlinger.

- *Fullmakter knyttet til kapitalendringer*

Selskapets styre skal begrunne forslag knyttet til kapitalendringer. Der selskapets styre ber om en emisjonsfullmakt, vil både størrelsen på og formålet med fullmaktene vurderes grundig. Vi vil på selvstendig grunnlag vurdere hver enkelt sak særskilt, og vil normalt ikke stemme for generelle emisjonsfullmakter utover 10 prosent. Dette taket skal også inkludere fullmakt i forbindelse med et eventuelt konvertibelt lån med mindre det foreligger et konkret lånetilsagn og/eller begrunnet behov.

Fullmakter som spesifikt omhandler oppfyllelse av incentivprogrammer bør fremmes separat.

- *Valg av styremedlemmer*

Styrevalgene skal relateres til definerte kompetansekrav, og tilfredsstillende kravene i NUES-anbefalingen til uavhengighet. Kandidatene bør også ha tilstrekkelig kapasitet til å utføre vervet og bør ikke ha andre oppdrag som kan skape interessekonflikter. Der vi finner det riktig og formålstjenlig vil vi gi innspill til valgkomiteer.

Ledende ansatte bør ikke sitte i selskapets styre. For å kunne føre tilstrekkelig tilsyn med selskapets ledelse, mener Folketrygdfondet at det er en forutsetning at styrets medlemmer ikke er rekruttert fra ledelsen.

- *Valgkomitésammensetning*

Selskaper bør ha en valgkomité. Medlemmene i valgkomiteen skal være uavhengig av de enkelte styremedlemmene, iht pkt. 7 i NUES. Valgkomiteens uavhengighet er viktig for å sikre at aksjonærfellesskapet har den nødvendige tillit til valgkomiteens prosesser og innstilling.

- *Godtgjørelse til ledende personer*

Folkestrygdfondet har utarbeidet [forventninger for godtgjørelse til ledende personer](#). Vi forventer at lønn og annen godtgjørelse til styret og ledende personer skal bidra til selskapets strategi for langsiktig og bærekraftig verdiskaping.

Lederlønnserklæringene skal ha klare kriterier og betingelser. Vi vil vurdere om ordningen er forutsigbar, om den har et urimelig omfang og/eller blir bestemt av eksterne forhold ledelsen ikke kan påvirke.

For aksjebaserte program forventer Folkestrygdfondet at styrene setter et maksimumstak for ordningen. Mangler ordningen et tak vil Folkestrygdfondet normalt stemme mot både ordningen og tilhørende fullmakter.

Styremedlemmer bør ikke delta i selskapets incentivordninger. Dette er i tråd med NUES, punkt 11. Ettersom styret utformer incentivprogrammene og er ansvarlig for oppfølging av disse, kan styrets deltakelse i programmet bidra til uklar rolle- og ansvarsdeling mellom styret og ledelse.

- *Aksjonærforslag*

Aksjonærforslag bør respektere rolle- og ansvarsfordelingen mellom styret og generalforsamlingen. Folkestrygdfondet forventer at selskapene identifiserer, forstår og håndterer forretningskritiske forhold. Folkestrygdfondet stemmer mot aksjonærforslag som innebærer detaljstyring av selskapets styre. Vi legger vekt på styrets anbefaling i vår vurdering av aksjonærforslag.

2 EIERSKAPSUTØVELSE

I selskaper der vi er aksjonær utøves eierskapet hovedsakelig gjennom følgende aktiviteter og arenaer:

- *Dialog*

Det forplikter å være en stor aksjonær. Som stor og langsiktig investor er aktiv og konstruktiv dialog med selskapene en av de viktigste aktivitetene i vår eierskapsoppfølging. Vi skal være tilgjengelig for selskapene og forventer at selskapene er tilgjengelige for oss. Gjennom møter og annen kontakt med styreleder og ledelsen blir selskapene kjent med oss, og vi blir kjent med dem. Vi har møter med administrasjonen for å følge selskapenes virksomhet. I saker som hører under styrets ansvar kommuniserer vi muntlig og skriftlig med styret. Både Folkestrygdfondet og selskapene er bevisste på at vi ikke skal motta innsideinformasjon i vår dialog.

Vår størrelse tilsier at vi ofte har og søker å få dialog med ledelsen, og ved behov styreleder, for å snakke om selskapets utvikling, strategi, mål og særskilte eierskapsaker.

Det er styrenes oppgave å sørge for at strategien og risiko håndteres innenfor rammen av god virksomhetsstyring. Folketrygdfondets arbeid med saker og forbedringsprosesser overfor selskapene kan gå over flere år.

Dialogen med selskapene er både proaktiv og reaktiv. Proaktiv dialog er den løpende dialog hvor vi oppdaterer oss på selskapets virksomhet og utfordringer. Reaktiv dialog er knyttet til en bestemt hendelse som krever at selskapet iverksetter tiltak og aktivt forholder seg til det som har skjedd.

- *Deltagelse i, og innspill til, valgkomité og styrende organer*

Folketrygdfondet forventer at selskaper vi er investert i har en valgkomité som ivaretar aksjonærfellesskapets interesser og sikrer gode prosesser, slik at styret samlet får en sammensetning med riktig og relevant kompetanse. Velfungerende valgkomiteer er viktig og Folketrygdfondet søker i størst mulig grad å gi innspill til dem.

Folketrygdfondet kan delta i valgkomiteer i selskaper der vi er en betydelig aksjonær eller der særskilte hensyn tilsier at vi bør delta. Gjennom innspill til valgkomiteer bidrar vi til at styret får en riktig og relevant kompetanse utfra selskapets virksomhet. Vi vil også kunne være representert i andre selskapsorganer, men vi har ikke anledning til å påta oss styreverv.

- *Selskapsanalyser*

Grundige makro-, sektor- og selskapsanalyser utgjør et sentralt fundament for investeringsvirksomheten. Målet er å kartlegge utviklingstrekk, risiko og potensial som kan påvirke sektor- og markedsforhold, samt å identifisere kvalitetsselskaper. I analysene av enkeltselskaper er vurderinger knyttet til finansielle forhold, eierstyring og selskapsledelse, miljø- og samfunnsmessige forhold en integrert helhet. Vi vil til enhver tid søke å ha oppdatert informasjon for å ha oversikt over porteføljens finansielle risiko.

Ved å investere bredt i Norge og Norden får vi innsikt i selskapsledelse i selskaper i samme og tilliggende sektorer samt prising og verdiutvikling. Vi utnytter vår kunnskap til sektorer på tvers av landegrensene. Selskapsanalyser og sektorrelaterte problemstillinger i nordiske selskaper kan ofte komme til nytte ved investeringer i norske selskaper.

- *Sektorrelatert eller systematisk bærekraftsrisiko*

Enkelte utfordringer er felles for flere selskaper i porteføljen. Vi har til enhver tid fokus på utviklinger som vi ser kan utgjøre en særskilt risiko for vår portefølje. Klimarisiko er et eksempel på dette. Vi følger opp slike utviklinger både direkte gjennom møter, felles initiativer og gjennom undersøkelser, foredrag og annet engasjement.

- *Samarbeid med andre aksjonærer*

Folketrygdfondet vil samarbeide med andre aksjonærer i enkeltsaker der vi mener det er hensiktsmessig for å ivareta våre finansielle interesser. Slikt samarbeid kan også gi oss økt tyngde i de sakene vi tar opp med selskapene.

KREDITORUTØVELSE

Innenfor renteforvaltningen har vi ikke tilsvarende eierrettigheter til selskapet som gjennom aksjeforvaltningen. Av den grunn er det heller ikke en løpende formell kontakt mellom obligasjonseiere og utstedere så lenge renter og avdrag blir fulgt opp i henhold til låneavtalen. Likevel gjennomføres det uformelle møter med selskapene som en del av den løpende oppfølgingen av selskapenes utvikling.

Vi er opptatt av å analysere hvordan vesentlige forhold knyttet til selskapsstyring, miljø- og samfunnsmessige forhold er ivaretatt i selskaper der vi er obligasjonseier. Hvordan en utsteder håndterer slike forhold, sier noe om kredittrisikoen. Derfor integrerer vi slike analyser i den løpende kredittvurderingen.

Dersom det oppstår en kreditthendelse som betalingsmislighold eller brudd på andre klausuler i låneavtalen, må obligasjonseierne involveres. Folketrygdfondet vil delta i, og stemme på, obligasjonseiermøter. Normalt vil det være oppnevnt en tillitsmann som skal representere obligasjonseierne, men tillitsmannens beslutningsmyndighet er begrenset.

Folketrygdfondet er ofte blant de større obligasjonseierne, og har dermed et ansvar for å komme frem til en løsning som primært sikrer långivers finansielle interesser, men som også bidrar til en bedre utvikling for selskapet. Derfor spiller vi ofte en aktiv rolle i reforhandlings- og misligholdssituasjoner. Gode låneavtaler er viktig, og Folketrygdfondet vil arbeide for at lån legges ut med hensiktsmessige låneklausuler som er tilpasset den kredittrisiko som vi mener lånet representerer. Vi vil også arbeide for at det oppnevnes en tillitsmann i alle lån vi investerer i.

3 UTVIKLING AV GOD PRAKSIS

Folketrygdfondet deltar i flere samarbeidsprosjekter og initiativer knyttet til ansvarlig forvaltningsvirksomhet i både norsk og internasjonal sammenheng. Dette gjør vi for å utveksle informasjon og erfaringer med andre investorer, holde oss oppdatert på nye reguleringer og standarder innen samfunnsansvar og ansvarlig forvaltningsvirksomhet, samt bidra til utvikling av internasjonal beste praksis på området. Gjennom vår deltakelse i FNs PRI er vi forpliktet til å rapportere om vår gjennomføring av ansvarlig forvaltningsvirksomhet.

Utover slike initiativer støtter Folketrygdfondet ulike tiltak og organisasjoner med faglige og bransjemessige interesser og formål som vi mener er nyttig for finansmarkedet. I tillegg til økonomisk støtte kan vi påta oss verv og delta i faglige utvalg hvor vi kan bidra med vår kompetanse. Det gjelder organisasjoner med faglige interesser som Forening for finansfag Norge og Norsif, men også andre interesser knyttet til kapitalmarkedet som Styreinstitutet.

4 SELSKAPSOVERVÅKNING

Folketrygdfondet gjennomfører automatisert internettsøk av selskapene som inngår i porteføljene. Søkene er systematisert og basert på globale normer og standarder som FNs Global Compact og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, samt konvensjoner for miljø og for menneskerettigheter. Dersom et selskap i vår portefølje knyttes til brudd på disse normene, vil vi få en melding fra tjenesteleverandøren. På denne måten kan vi følge opp hvordan selskapene oppfyller egne retningslinjer, og om driften av virksomheten er i samsvar med internasjonale konvensjoner og anerkjente normer for ansvarlig drift.

5 UTELUKKELSE FRA INVESTERINGSUNIVERSET FOR STATENS PENSJONSFOND UTLAND

Hvis selskaper trekkes ut av porteføljen til Statens pensjonsfond utland, er Folketrygdfondet forpliktet til å gjøre det samme. Dette gjelder for vår del bare selskaper som er notert i Sverige, Danmark eller Finland, og har ikke hatt et stort omfang.

6 FORVENTNINGSDOKUMENTER

Folketrygdfondet forventer at selskapenes styring og drift er i samsvar med etablerte standarder for eierstyring og samfunnsansvar. Ulike selskaper har ulike utfordringer, også knyttet til samfunnsansvar. For å tydeliggjøre våre forventninger har Folketrygdfondet utarbeidet veiledninger som bygger på FNs Global Compacts 10 prinsipper og Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Våre forventningsdokumenter vil benyttes i vår dialog med selskapene, og omfatter følgende forhold:

- Strategi, kapitalstruktur og finansielle mål
- Antikorrupsjon
- Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter
- Klima
- Miljø
- Lønn og godtgjørelse for ledende personer
- Utstedelse av fremmedkapital

7 VÅR RAPPORTERING

Folketrygdfondet rapporterer årlig om vår eierskaps- og kreditorutøvelse og legger normalt frem eierskapsrapporten som en del av årsrapporten. Rapporten redegjør for hvilke aktiviteter Folketrygdfondet har utført for å ivareta sine eierskaps- og kreditorinteresser og omfatter blant annet særskilte saker behandlet på generalforsamlingene, aktuelle saker Folketrygdfondet har tatt opp med selskapene og antall og type verv ansatte i Folketrygdfondet har.